

**INFORMATION TECHNOLOGIES FOR CHILDREN BOTH EARLY
AND PRESCHOOL AGE**

Naumenko T.

Informational Research and Training Center for Information
Technologies and Systems, Kiev, Ukraine

Particularities of mental development of the early and preschool age children, and possibility of the pedagogical influence in this aspect are considered in the article. Author's position concerning intercoupling «information technologies — health child» is expressed.

**ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Тетяна Науменко

Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій
та систем, Київ, Україна

У статті розглядаються особливості розумового розвитку дітей раннього та дошкільного віку, можливості педагогічного впливу в цьому аспекті. Висловлюється авторська позиція щодо взаємозв'язку «інформаційні технології — здоров'я дитини».

Процес пізнання життя розпочинається із самого народження дитини. Стрижнем цього процесу є розумова діяльність, яка має складну структуру. Для нас важливим є положення про те, що зміст і форми організації розумової діяльності змінюються, залежно від віку дітей. Важливим для нас є також пріоритет збереження здоров'я дітей.

У наш стрімкий час ми спостерігаємо збільшення інформаційного потоку, що впливає на інтенсивність розумової діяльності. Комунікативні технології (радіо, телебачення, комп'ютер, мобільні телефони тощо), із якими дитина стикається у домашніх умовах із перших днів свого життя, формують нове покоління. Сучасні діти швидше і легше освоюють техніку, ніж їх батьки. Але чи встигає людська природа за таким швидким технічним розвитком суспільства? І чи не покарає вона майбутнє населення Землі новими проблемами із здоров'ям — фізичним, психічним, духовним? Науці відомо, що існує взаємозв'язок між

зниженням духовності і катаклізмами у природі, між відмовою від моралі і психічними хворобами.

Тому, на наш погляд, необхідно з особливою обережністю ставитися до розумового розвитку дітей раннього і дошкільного віку. Насамперед, ретельно продумувати використання новітніх інформаційних технологій з позиції дитячого здоров'я, науково обґрунтовувати ознайомлення дошкільників із комп'ютером, враховуючи їх вікові можливості та фізіолого-психологічні особливості розвитку.

Розглядаючи, наприклад, розумовий розвиток дітей раннього віку [1] ми дотримуємося таких позицій. По-перше, мислення дітей від 1 до 3 років має синкретичний характер. Дитина цього віку сприймає світ цілісно. У зв'язку з цим, ми вважаємо, що і здоров'я дитини цього віку можна зберегти, якщо піклуватися про його фізичний, психічний, духовний аспекти у їх єдності. У випадку занедбаності певного компонента слід говорити про неповне здоров'я малюка.

По-друге, у дітей раннього віку особливо яскраво спостерігається взаємозв'язок між розвитком мислення і розвитком мовлення. Це дає нам певний інструмент впливу на процес розумової діяльності. Зокрема, наші дослідження довели, що під час формування узагальнень у дітей другого і третього року життя не тільки розвивається їх мислення, а й активізується мовлення. Ми фіксували і зворотній ефект: активізація мовлення малят сприяла активізації мислительних процесів.

По-третє, велику роль у розвитку діади «мовлення-мислення» відіграє позитивний емоційний фон. У нашому дослідженні ми використовували гру та музику як основні стимулятори і художні твори — як допоміжний. Це положення підтверджується багатьма численними дослідженнями, які довели перевагу емоційної сфери у розвитку дітей раннього віку. Висока емоційність малят потребує особливої уваги до організації їх пізнавальної діяльності.

Діти після трьох років уже мають певний словниковий багаж, досвід у спілкуванні (невербальному та вербальному), більш розвинені мислительні процеси та уяву. У них краща пам'ять та увага. Безумовно, рівень розвитку психічних процесів залежить від попереднього розвитку. Якщо з дитиною активно й цілеспрямовано

займались у ранньому віці, структурували її пізнавальну діяльність відповідно до її індивідуальних особливостей і вікових можливостей, активізували її мислення і мовлення — в такому випадку дитина знаходитиметься на достойному рівні розумового розвитку. Але цього замало для подальшого прогресу. Слід достатньо уваги приділяти її фізичному розвитку, не забуваючи про те, що закладається основа фізичного здоров'я [2].

Велике значення має і піклування дорослих про духовне здоров'я дитини. У ранньому віці його можна розглядати у контексті виховання душі. Кому потрібні вундеркінди без душі? Ні собі, ані суспільству. Емоційність дитини сприяє вихованню у неї моральних якостей: доброго ставлення до дорослих і дітей, стриманості, ввічливості, організованості, совестливості. Це — сенситивний період розвитку душевних якостей. А коли дорослий із добром і любов'ю вводить дитину у світ пізнання, у світ інформації, тоді й знання засвоюються на все життя.

Такий комплексний підхід допомагає дорослим підготувати дитину до сприйняття інтенсивного потоку інформації у дошкільному та шкільному віці. Зокрема, діти дошкільного віку цікавляться комунікативними технологіями, маючи змогу ознайомитися з технікою як в дошкільному закладі, так і вдома [3, 4, 5].

Найбільше різночитання як у педагогів, так і у батьків викликає аспект педагогічної роботи з дітьми на основі комп'ютерних технологій. Звісно, тут повинен перш за все діяти принцип «не зашкодь». Аналізуючи негативні та позитивні моменти спілкування дошкільнят із комп'ютером, дослідники визнають наступне:

Позитивне — дитина набуває знання, вчиться використовувати техніку для пізнання, у неї розвиваються психічні процеси (пам'ять, увага, мислення).

Негативне — комп'ютер загалом негативно впливає на здоров'я дітей, у них може виникнути комп'ютерна залежність [6].

Фактично йдеться не про систематичне і постійне використання комп'ютерів у роботі з дітьми дошкільного віку (комп'ютер не як об'єкт вивчення у дошкільних закладах), а про комп'ютер як засіб, що допомагає зібрати і візуалізувати наочну інформацію та аналізувати її.

Комп'ютер із успіхом дозволяє не стільки розвивати розумовий розвиток у дітей дошкільного віку, як діагностувати його. А «докомп'ютерне» навчання, тобто пропедевтика інформатики у дошкільному віці, безумовно, підготує їх до знайомства зі складним світом техніки.

З іншого боку, інформаційні технології не обов'язково пов'язані з комп'ютерними технологіями, а робота з комп'ютером для дошкільників і навіть для учнів початкових класів не є обов'язковою. Тому комп'ютер поступово стає і має стати не об'єктом вивчення, а засобом, що допомагає оперативно працювати з інформацією, обґрунтовувати свої думки, знаходити нестандартні методи вирішення задач, позбутися великої кількості рутинної роботи. Саме такий підхід до використання комп'ютера і допомагає сформувати начатки інформаційної культури і комп'ютерної грамотності у педагогів, які виховують дітей раннього і дошкільного віку.

Література

1. Науменко Т. И. Развитие речи детей раннего возраста // Наукова школа академіка Алли Богуш. Монографія / Упор. і заг. ред. А. М. Богуш. — К.: Слово, 2009. — С. 168—174.
2. Польша Н. С. Гігієнічне обґрунтування принципів і критеріїв безпечного застосування комп'ютерної техніки у навчанні молодших школярів // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук. — Київ, 2001. — 36 с.
3. Науменко Т. І. Комп'ютер у роботі з дітьми: основні аспекти використання // Дитячий садок — 2011. — № 3. — С.22—23.
4. Науменко Т. І. Використання комп'ютера в дошкільному закладі в період адаптації дітей раннього віку // Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: Персонал, 2011. — С.61—65.
5. Науменко Т. І. Умови і напрями інформатизації дошкільної освіти // Освіта у ХХІ столітті: шляхи розвитку / МАУП. — К.: Персонал, 2010. — С.62—65.
6. Мануковская Е. Из выпуска от 11.12.2008. «Знания, обреченные на успех» / Новости Subscribe.Ru

